

AE-646

M.A. (Final)
Term End Examination, 2016-17

SANSKRIT

Paper - VII

काव्यशास्त्र एवं सौंदर्यशास्त्र समूह
(ग्रंथ तथा चिंतक परम्परा)

Time : Three Hours] *[Maximum Marks : 100*
[Minimum Pass Marks : 36

नोट : सर्वेप्रश्नाः समानमानाः केचन पञ्चैव समाधेयाः

1. रसस्य परिष्कृतं सामान्य लक्षण मभिधाय, क्वचिल्लक्ष्ये
समन्वयः क्रियताम्। कश्चितस्या स्वादनं प्रकारः ?
विविच्यताम्।

अथवा

नार्यः भावामिव्यक्तिः साधनानि प्रदर्शयत्।

(2)

2. कीनाम अलंकारः सोदाहरणं विविच्य, उपमालंकारस्य स्वरूपं प्रदर्श्य गोर्वाहीकः इत्यत्र कथं नोपमा विविच्यताम्।

अथवा

ध्वनिकारोक्त काव्यलक्षण मुक्त्वा, काव्य प्रयोजनम् प्रतिपाद्यताम्।

3. काव्यमीमांसायाः प्रथमअधिकारणस्थ विषयाणां वर्णनम् संक्षेपेण स्वाधत्ती ग्रन्थ दिशा विविच्यताम्।

अथवा

आर्द्रार्द्रचन्दन कुचार्पित सूत्रहारः,

सीमान्त चुम्बिसिचयः स्फुटवाहुमूलः।

दुर्वा प्रकाण्ड रुचिरा स्वगुरुभोगाद्,

गौडाङ्गनासु चिरमेष चकास्तुवेषः।

सम्यग् सान्वय व्याख्यायताम्।

4. काव्य मीमांसाकार राजशेखरस्य परिययां विलिख्य तेषां सम्मतं रस सम्प्रदायं विलिख्यताम्।

अथवा

प्राणानामनिलेन वित्तरुचिता सत्कल्पवृक्षे वने,

तोय काञ्चन पद्मरेणुकपिशेषुष्याऽभिषेक क्रिया।

ध्यानंरत्न शिलागृहेषु विवुधस्त्री संनिधौ संयमो,

यत्काञ्क्षन्ति तपोमिरन्य मुनयस्तस्मिंस्तपस्यन्त्यमी।

इति सम्यग् विविच्य भावं उद्घाटयताम्।

(3)

5. औचित्य लक्षणं प्रतिपाद्य तद्भेदाः सुविशदंव्याख्येयाः ।

अथवा

गुणौचिन्तं सोदाहरणं विविच्यताम् ।

6. औचित्यं काव्य जीवितं इति प्रमाण पुरस्सरं प्रतिपाद्यताम् ।

अथवा

‘वुभुक्षितैर्व्याकरणम्’ इत्यादौ किमनौचित्यमिति स्वाधिति
ग्रन्थदिशा प्रतिपाद्यताम् ।